

København, d. 17. december 2018

Notat vedr. udbud af SINE

De danske beredskaber ("Blå blink") bør have en tidssvarende kommunikationsplatform. Det kommende udbud af kommunikationsnetværket SINE skal sikre en bedre, billigere og digital løsning.

Hovedpointer:

- Beredskabsnettet SINE er sikkert - men teknologisk utidssvarende (90'er teknologi).
- Digitalisering: Beredskaberne bør have adgang til mobile bredbåndstjenester på en sikker måde som er integreret del af SINE.
- Et nyt åbent udbud skal gøres frit og åbent og tilrettelægges så der sikres en billigere og bedre løsning.
- Frekvenserne, som bruges i dag af SINE skal tilbagekaldes af staten. I modsat fald er nye aktører reelt afskåret fra at byde på udbuddet. Det er kun teoretisk at det er muligt at bruge andre frekvenser, reelt er der ikke plads.
- Staten bør eje nettet: Af sikkerhedspolitiske hensyn er det afgørende at ejerskabet overføres til staten og at det alene er opgaven med at etablere og drifte nettet, der udbydes.
- Tiden er knap: Kontrakten med den nuværende operatør udløber i 2020 og det er usikkert for alle hvornår udbuddet kommer. Det tager minimum 1½-2 år at opbygge et nyt net.

Baggrund:

Når beredskaberne kommunikerer, sker det via SikkerhedsNettet (SINE), som benytter Teknologi standarden TETRA. På den fælles nationale platform kan politi, ambulance, brand, forsvar og hjemmeværn have radiokommunikation i en indsatsituation. Ligeledes er kontrol-rum for Politi og beredskaber tilkoblet SINE således at indsatser kan koordineres og beredskaberne har en fælles oversigt over indsatte ressourcer.

Systemet er velafprøvet og bruges af beredskaberne i de fleste europæiske lande.

SINE blev implementeret i perioden 2007 til 2010 og nettet drives af Dansk Beredskabs-kommunikation på en kontrakt frem til 2020, hvor kontrakten udløber. Ifølge justitsministeren er Center For Beredskabskommunikation (Rigspolitiet) i gang med at forberede et udbud.

Tilfredsheden med SINE nettet og Tetra standarden er stor, og beredskaberne vil nødtigt give afkald på den meget store sikkerhed for kommunikation, som nettet tilfører. Men standarden har store begrænsninger i det den kun tillader tale og - i meget begrænset omfang - overførsel af korte tekstbeskeder og slet ikke overførsel af video, billeder og data. Hvilket i mange situationer

hæmmer beredskabets arbejde.

En uheldig konsekvens af, at vi endnu ikke har indført sikret adgang til mobile bredbåndstjenester for de mange beredskabsansatte i Danmark er, at de i stedet anvender private "Smart-Phones" til at dele fortrolige video, billeder og data via internettet og kommercielle mobilnet. Det betyder at data ikke kan beskyttes eller sikres mod utilsigtet deling med andre, og desuden fortages der ingen logning af data. Og det er en reel sikkerhedsmæssig problemstilling.

I det hele taget vil adgang til internettet styrke beredskabet og øge sikkerheden ved indsatser.

For at imødegå beredskabets bredbåndsbehov inden for det kommende udbud, er det nødvendigt at vi i Danmark - i lighed med flere andre europæiske lande fx Norge, Belgien og Finland – prioriterer muligheden for gradvist at indføre adgang til mobile bredbåndstjenester. Dette kan ske via LTE i radiosystemet, samtidig med at det eksisterende Tetra-system moderniseres og at Tetra- og LTE-tjenesterne gives en fornuftig integration., så brugerne oplever en sammenhængende kommunikationsplatform.

Dermed bevares systemets sikkerhed, samtidig med at det mobile net, giver brugerne mulighederne for også at anvende applikationer, der understøtter live-streaming af lyd og billeder på en sikker måde, hvormed man samtidig øger fleksibiliteten og effektiviteten i beredskabernes indsatssituationer.

Valgte man alternativt at afløse Tetra-nettet med en ny dedikeret løsning, som udelukkende baseres på mobilnetværksteknologi, ville omkostningerne vokse fra omkring 1-2 mia kr til ca. 8 mia (i henhold til Mason rapporten udarbejdet for Energistyrelsen i 2017). Ud over den øget omkostning er det den grænse opfattelse at en sådan løsning ikke er teknologisk moden og derfor ikke umiddelbart gennemførligt i dag.

For samfundet er det vigtigt, at det kommende udbud indeholder en række krav:

1. **Tetra bør stadig være rygraden** i kommunikationsplatformen, da det forventes at Tetra teknologien vil være grundstenen i beredskabets tale-kommunikation de næste 10+år.
2. **Digitalisering:** Det bør forlanges at der gradvis indføres mulighed for mobile bredbånds tjenester. Politiets og beredskabernes behov for mobilt bredbånd er stigende i takt med øget digitalisering af operative processer hos beredskaberne.
En fortsat anvendelse af den hidtidige Tetra-teknologi, kombineret med indførelse af adgang til LTE-baserede mobile bredbåndstjenester, vil kræve nye kommunikationsterminaler, som vil medføre et økonomisk pres på regionerne og kommunerne. Men ved at indføre nye hybrid-terminaler *gradvist*, kan organisationer køre videre med deres nuværende kommunikationsterminaler nogle år endnu.
3. **Tilbagekalde frekvenser og sikre et frit og åbent udbud:** Det bør sikres at de nuværende Tetra-frekvenser er til rådighed for den aktør, som måtte vinde det kommende udbud for SINE. Frekvenserne ligger imellem 380 og 400 MHz og blev afgivet af NATO til

beredskabsformål i en aftale med EU-kommissionen i 1997. I dag er frekvenserne licenseret til den nuværende operatør frem til 2026, men kontrakten med den nuværende operatør af SINE nettet (Dansk Beredskabs Kommunikation) udløber i 2020.

Teoretisk set er det muligt at benytte andre frekvenser, men udfordringerne herved vil være mange. Først og fremmest er der reelt ikke plads: Energistyrelsen har ved forespørgsler fra Teracom oplyst, at der kun er ganske få frekvenser ledige i 380 til 400 MHz båndet. Der er således ikke muligt at skabe plads til yderligere ét helt nationalt Tetranet.

Dertil kommer at det er blevet foreslået i stedet at benytte frekvenser i 410-430MHz båndet. Men heller ikke her er der plads.

Dernæst vil en sådan løsning blive væsentlig dyrere for staten: det antages at op til 10% af beredskabernes 26.000 kommunikationsterminaler skal udskiftes og den resterende del skal omprogrammeres. Ydermere vil ca. 25 specielle Tetra-basisstationer i tunneller, ved broer mv. skulle udskiftes eller omprogrameres for at kunne fungere på de nye frekvenser. Det vil betyde øge omkostninger og skabe frustration hos de eksisterende infrastruktur ejere, såsom Sund og Bælt og Metroen. Og endelig vil det nye udstyr være langt dyrere at anskaffe da langt det meste udstyr er designet til det frekvensbånd, som i dag benyttes over det meste af Europa. Samlet set vil der være tale om en fordyrelse på mere end 400 mill. Kr. på det nye beredskabsnet. En fordyrelse der nærmer sig 30 % af prisen for et nyt Tetra-net.

Nok så vigtigt er det dog at benyttelse af et andet frekvensbånd vil vanskeliggøre kommunikationen med beredskaberne i nabolandene – hvilket kan være livskritisk i en beredskabssituation. Dette gælder fx ved grænseoverskridende Politiaktioner, hvor det er afgørende for kommunikationen, at Danmark bruger de samme frekvenser til Tetra som nabolandene.

For at sikre et frit og åbent udbud – og dermed den bedste og billigste løsning for beredskabet og staten - er det derfor nødvendigt at frekvenserne tilbagekaldes og efterfølgende stilles frit til de, som måtte ønske at byde på driften af SINE. Sker dette ikke vil andre selskaber end den nuværende operatør reelt være afskåret fra at byde. Og dermed kan samfundet ikke vide sig sikker på at man får den bedste og billigste løsning. Det følger af frekvenslovens § 24, at Energistyrelsen med et års varsel kan tilbagekalde frekvenstilladelser, hvis det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af forpligtelser, der følger af det internationale frekvenssamarbejde eller samarbejdet i EU, eller varetage væsentlige samfundsmæssige hensyn.

4. **Staten bør eje nettet.** Der bør foretages et opgør med den nuværende operatør-model, hvor operatøren – en privat aktør - både ejer og drifter nettet, og hvor staten alene køber service af aktøren. Danmark er et af de få europæiske land hvor staten *ikke* selv ejer nettet. Af sikkerhedspolitiske hensyn er det afgørende, at ejerskabet overføres til staten, og at det alene er opgaven med at etablere og drifte nettet, der udbydes.

Kontaktpersoner:

Ole Mølgaard
Lars Kæraa

Mobil: 29463919
Mobil: 20687022